

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. de heer H.J. Post, Griffier
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl
i.a.a.: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Utrecht, 19 mei 2025

Ref.nr.: 007.2025/RJAR-je-gvl
Betreft: Commissiedebat Armoede en Schulden van 22 mei 2025

Geachte leden van de vaste commissie,

Met het oog op het Commissiedebat van 22 mei a.s. brengt de NVVK, de vereniging van financiële hulpverleners, graag een aantal zaken onder uw aandacht.

De afgelopen jaren veranderde er veel in de financiële hulpverlening. We merken dat professionals tijd en ruimte nodig hebben om al deze wijzigingen in de praktijk goed te laten landen. Dit blijkt ook uit onze intensieve contacten met schuldeisers: ook zij moeten wennen aan alle wijzigingen. Schuldhulpverleners hebben veel contact met schuldeisers om samen tot oplossingen voor problematische schulden te komen. De NVVK ziet hoe hoog de druk op de uitvoering is. Zij hebben met hoge urgentie de veranderingen geïmplementeerd en staan momenteel aan de lat voor de implementatie van de basisdienstverlening. Dit heeft tijd nodig, geef de uitvoering de ruimte om deze aanpassingen goed te implementeren.

Onze branche werd onaangenaam verrast met een forse bezuiniging in de voorjaarsnota.¹ Met ingang van 2029 blijken structurele gelden voor de verbetering van schuldhulpverlening geschrapt. Dit lijkt ver weg, maar is urgent. De financiële impact is groot en raakt de mogelijkheid om te investeren in de toekomst. Het vergroten van het bereik van schuldhulpverlening, het structureel verstevigen van vroegsignalering, de komst van één overheidsincasso en het bereiken van duurzame financiële (zelf)redzaamheid staan hiermee o.a. onder druk. De NVVK maakt zich, net als haar ketenpartners, grote zorgen over de ontstane financiële onzekerheid.

Voor een branche waarin de afgelopen jaren veel wijzigingen zijn ingevoerd en ook nog veel op de rol staat is het juist nu essentieel om met zekerheid te kunnen investeren in de toekomst.

¹ [Teleurstelling bij NVVK over schrappen structurele gelden - NVVK](#)

De uitvoering blijft zich inzetten voor dezelfde doelen en ambities: meer mensen, sneller geholpen. Zij hebben daarvoor wel zekerheid en financieel verstandig beleid nodig. Het nieuwe Nationaal Programma Armoede en Schulden geeft richting aan de ambities van het kabinet. De haalbaarheid van die plannen staan onder druk bij het uitblijven van structurele middelen. De NVVK dringt middels deze brief aan: stel structurele middelen ter beschikking. Laat de uitvoering niet in de kou staan, maar biedt zekerheid voor de toekomst.

Zoals u van ons gewend bent geven wij u graag nog een aantal onderwerpen uit de uitvoeringspraktijk mee. We reiken u onderwerpen aan die debat verdienen en die ook aangeven waar we tegenaanlopen in de praktijk van de hulpverlening aan mensen met problematische schulden.

1. Geen afloscapaciteit, sociaal minimum is te laag

Onze leden helpen dagelijks mensen die zich bij hen melden met grote financiële zorgen. Ongeveer een kwart van de hulpvragers heeft een schuldregeling nodig, omdat er geen andere oplossing meer mogelijk is.

Bij die (minnelijke) schuldregeling bepalen we de beschikbare afloscapaciteit na aftrek van het vrij te laten bedrag (vtlb). Die norm hanteren we sinds juli vorig jaar; het is overigens dezelfde norm die ook in de Wsnp (het wettelijke traject) wordt gehanteerd. Deze norm wordt vastgesteld vanuit het overleg dat rechter-commissarissen in faillissementen met elkaar hebben (het Recofa-overleg).

Wat we in de afgelopen maanden zagen is dat ruim 30% van de hulpvragers zulke hoge kosten van levensonderhoud en vaste lasten heeft dat er geen afloscapaciteit beschikbaar is voor schuldeisers.² Die 30% heeft eigenlijk elke maand te weinig inkomen om rond te kunnen komen. Van die 30% met te weinig inkomen heeft 16% een inkomen uit arbeid. Dit zijn de zogenoemde 'werkende armen'. Dat mensen met een baan geen afloscapaciteit hebben, maakt haarscherp duidelijk dat de bestaanszekerheid in Nederland niet op orde is. Wat daarnaast opvalt is de grote stijging van de 'koop nu, betaal later'-schulden. Dit baart schuldhulpverleners grote zorgen. Zij zien dagelijks hoe mensen schulden maken om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien.

We doen een klemmend beroep op u om de groep hulpvragers zonder afloscapaciteit bestaanszekerheid te bieden. Dat kan door - alsnog - de voorstellen van de Commissie Sociaal Minimum om te zetten in beleid. Tijdens de verkiezingen ging het veel over bestaanszekerheid. Maar waar het gaat om politieke keuzes voor de doelgroep die het echt zwaar heeft, zien we nog weinig politieke 'boter bij de vis'.

Met onze zorgen rond bestaanszekerheid staan we niet alleen. Ook schuldeisers zijn ontevreden.

² 'Ongeveer eenderde van hulpvragers heeft geen afloscapaciteit' - NVVK

Zij betalen op dit moment de rekening voor het te lage sociaal minimum, want zij moeten genoeg nemen met het ontbreken van afloscapaciteit. Dat roept bij hen vragen op, het vertraagt de hulp en dat beperkt ons in het snel perspectief bieden aan hulpvragers.

2. Schuldhulp aan jongeren: ongewenste effecten door koppeling minnelijk-wettelijk

De laatste maanden is er veel (politieke) aandacht voor het stijgende aantal jongeren met geldzorgen. Wet- en regelgeving sluiten hier onvoldoende op aan.

Onze leden zien een toenemend aantal jonge hulpvragers binnenkomen: jongeren tot 21 jaar die geen financiële steun krijgen van hun ouders. Er bestaat nauwelijks een vangnet om hen te ondersteunen. Veel jongeren starten hun volwassen leven met schulden, waardoor ze in hun ontwikkeling worden belemmerd. Ook blijkt uit een [recente rapportage van Deloitte](#) dat de financiële gezondheid van jongeren aanzienlijk achteruit is gegaan. Schulden hebben impact op hun huisvesting, opleiding, werk en relaties.

De afgelopen jaren zijn er grote stappen gezet op het gebied van schuldhulpverlening voor jongeren, gebaseerd op integrale en intensieve begeleiding. Het is ontzettend belangrijk dat jongeren een startkwalificatie halen. Dit is de eerste stap in het arbeidsproces en daarmee ook in het bereiken van financiële gezondheid.

Het is daarom wat ons betreft uiterst wrang dat studerende jongeren met schulden in toenemende mate klem komen te zitten tussen werken aan hun toekomst en het oplossen van schulden. Dit komt doordat het minnelijke traject steeds meer verbonden raakt met het wettelijke traject. Hierdoor wordt er streng getoetst aan het wettelijk kader. Onderdeel hiervan is de inspanningsverplichting, vormgegeven in de Recofa-richtlijnen, die het onmogelijk maakt om te studeren tijdens een schuldschikking. Dat leidt ertoe dat de jongeren voor de keus komt te staan: óf in de schulden blijven omdat je een opleiding wilt volgen, of je schulden oplossen waarbij je moet stoppen met je opleiding en zo snel mogelijk moet gaan werken.

Dit is een uiterst onwenselijke ontwikkeling. En druist in tegen de ingezette verbeteringen in het begeleiden van jongeren naar duurzame financiële gezondheid. We roepen u op hier zo spoedig mogelijk een einde aan te maken. Dat kan door - behalve werk - ook het volgen van een opleiding mee te laten wegen bij de inspanningsverplichting.³

3. Verbeter hulpverlening aan woningbezitters

Recente cijfers van het CBS laten zien dat ca. 28% van de huishoudens met problematische schulden een koopwoning heeft. De verwachting is dat dit percentage verder zal stijgen. Een woning is een complicerende factor bij het regelen van de schulden, o.a. doordat eventuele overwaarde ingezet moet worden om de openstaande schulden te voldoen.

³ [Meer gemeenten ontwikkelen beleid voor jongeren met schulden - NVVK](#)

Het verkopen van een woning is echter zeker niet altijd de beste route om schulden duurzaam op te lossen. Een alternatieve woning - als deze al beschikbaar is - leidt niet zelden tot een grote stijging in woonlasten. Daarnaast heeft het verplicht verkopen van je thuisbasis een aanzienlijke psychische en emotionele impact.

In de schuldhulpverlening wordt hard gewerkt aan het vergroten van de kennis en vakmanschap rond schuldregelen voor woningbezitters. Helaas zien wij op dit punt nog grote verschillen tussen gemeenten. Een hulpaanbod vanuit gemeenten aan de woningbezitter bij een signaal over betalingsachterstanden op een hypotheek helpt in ieder geval om huizenbezitters met geldzorgen tijdig in beeld te krijgen.⁴ Dit vergroot de mogelijkheden, om schulden op te lossen zonder verkoop van de woning, aanzienlijk. De NVVK adviseert de inzichten uit dit experiment te verwerken in het verbeterplan landelijke vroegsignalering.

Echter kan dit vraagstuk niet volledig door gemeenten worden opgelost. De financiële sector is ook aan zet. Woningbezitters met financiële zorgen hebben nog steeds slechte toegang tot gedegen financieel advies.⁵ De uitzondering op het provisieverbod maakt het mogelijk voor geldverstrekkers bij voorzienbare betaalachterstanden op de hypotheek om advies te financieren. Maar in de praktijk treffen woningbezitters met geldzorgen vaak een dichte deur. Pas bij grotere problemen, zoals een achterstand op de hypotheek, komt de afdeling Bijzonder Beheer van de geldverstrekker in beeld, daar is wél advies en maatwerk mogelijk. De NVVK roept op om integraal naar dit vraagstuk te kijken en niet enkel binnen het armoede- en schuldendomein. Werk samen met andere relevante beleids-terreinen zoals financiën en (volks)huisvesting.

4. Ook Caribisch Nederland heeft recht op goede schuldhulp

De NVVK ondersteunt op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bij het opzetten van laagdrempelige schuldhulpverlening in Caribisch Nederland. Dit is hard nodig door onvoldoende bestaanszekerheid in Caribisch Nederland, met name voor werkende armen, mensen in de 'onderstand' (bijstand) en de groep mensen in de pensioengerechtigde leeftijd die gedwongen doorwerken. Wij constateren in ons werk dat voor de openbare lichamen en de door hen ingeschakelde uitvoeringsorganisaties een wettelijke basis voor schuldhulp ontbreekt. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) is namelijk niet van toepassing op Caribisch Nederland. Dat is een groot probleem, want hierdoor hebben inwoners geen recht op schuldhulpverlening.

Zonder wettelijke grondslag voor schuldhulpverlening is het opzetten van laagdrempelige schuldhulpverlening erg ingewikkeld. De openbare lichamen en uitvoeringsorganisaties in Caribisch Nederland missen de formele bevoegdheid om hun inwoners te helpen in geval van schulden. Er is geen enkel uitzicht op het (gedeeltelijk) kwijtschelden van schulden, wat leidt tot zeer lange aflosperiodes en schrijnende situaties.

⁴ [Vroegsignaal over hypotheekachterstand brengt nieuwe huishoudens in beeld - NVVK](#)

⁵ [Financieel advies vrijwel onbereikbaar voor huishouden met laag inkomen](#)

Het ontbreekt daarnaast aan een grondslag voor het uitwisselen van gegevens met schuldeisers. Dat hindert vroegsignalering van schulden, terwijl die aanpak in Europees Nederland juist veel oplevert. Dit resulteert in een onuitlegbare situatie en een, wat de NVVK betreft, onwenselijk verschil tussen inwoners in Europees Nederland en inwoners in Caribisch Nederland.

5. Effectief beschermingsbewind vraagt om meer tijd per cliënt

De NVVK is blij met de brief waarin staatssecretaris Struycken en staatssecretaris Nobel aankondigen de tarieven voor beschermingsbewind met 10,5% te verhogen.⁶ Dit geeft bewindvoerders meer ruimte om hulpvragers met complexe financiële problemen beter te ondersteunen, te begeleiden en maatwerk te bieden. Nog beter zou het zijn wanneer de beschikbare uren per cliënt officieel uitgebreid worden. We kijken uit naar de resultaten van het onderzoek van de stichting Stride Consortium. Dat zal een scherp beeld geven van de omvangrijke taken van een bewindvoerder en biedt kansen voor duurzame lange termijn verbeteringen. Er wordt een 'doorstroombeloning' geïntroduceerd voor bewindvoerders die cliënten met schulden laten doorstromen naar gemeentelijke schuldhulpverlening of de Wsnp. Dat juichen wij toe, daarmee worden schulden sneller opgelost. Deze maatregelen zijn het resultaat van intensieve gesprekken tussen brancheorganisaties en het ministerie van Justitie en Veiligheid, en vormen een belangrijke stap richting een duurzamer en effectiever bewindstelsel.

Tot slot

Trek samen met ons op. Verrijk uw kennis met ervaringsverhalen van hulpvragers en hulpverleners. Onze deur staat open voor werkbezoeken, u bent altijd welkom om te ervaren hoe de praktijk van het oplossen van schulden eruitziet.

Met vriendelijke groet,
namens het Bestuur van de NVVK,

Renate Richters

Renate Richters
voorzitter

⁶ [Bewindvoerders kunnen meer tijd besteden aan hulpvrager - NVVK](#)